

№ 35.

Warszawa, d. 30 sierpnia 1924 r.

№ 35.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

Blacha Biała Angielska

**„ŻELAZO i STAL“ Sp. Akc.
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 147.
TELEFON 10-14.**

**USTAWA O ZABEZPIECZENIU NA WYPADEK
BEZROBOCIA.**

W Dzienniku Ustaw № 67 z dn. 31 lipca r. b. została ogłoszona ustawa z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Art. 1. Obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia podlegają robotnicy bez różnicy płci, po ukończeniu 18 lat życia, pozostający w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych i przewozowych, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają powyżej 5 robotników.

Art. 2. Robotnicy zakładów wymienionych w art. 1 są uprawnieni do korzystania z zasiłków przewidzianych ustawą wtedy, gdy w ciągu jednego miesiąca po rozwiązaniu stosunku najmu pracy zgłosili swe prawo do świadczeń w urzędzie pośrednictwa pracy i jeżeli conajmniej przez 20 tygodni w ciągu 12 miesięcy przed dniem zgłoszenia pozostawali w stosunku najmu pracy w zakładach pracy.

Art. 3. Minister Pracy i Opieki Społecznej może przyznać na wniosek zarządu głównego funduszu bezrobocia prawo do świadczeń robotników, których zarobek z powodu ograniczenia produkcji nie przekracza pełnego umówionego zarobku za 3 dni.

W art. 4 wymienione są wypadki kiedy bezrobotni są pozbawieni prawa do świadczeń:

- a) i b) gdy pobierają zasiłki z innych tytułów,
- c) na skutek strajku podczas jego trwania,
- d) na skutek okoliczności, które powodują natychmiastowe wydalenie z pracy.

Art. 5 dotyczy robotników sezonowych, którzy nie posiadają prawa do świadczeń w okresie sezonów martwych.

Art. 6 określa wpływ na „fundusz bezrobocia“:

- a) z wkładek zakładów pracy;
- b) z dopłat Skarbu Państwa;
- c) z odsetek od kapitałów, stanowiących fundusz bezrobocia;
- d) z dochodów nadzwyczajnych, płynących z darów i zapisów;
- e) z kar pieniężnych, nakładanych za przekroczenia przepisów niniejszej ustawy.

Art. 7 głosi, że wkładki zakładów pracy wynoszą 2% od każdorazowo wypłacanych zarobków robotnikom z zastrzeżeniem, że najwyższą normą zarobku, stanowiącego podstawę do obliczenia wkładek, jest zarobek 5 złotych polskich. *)

Na wkładki zakładów pracy pracodawcy potrącają $\frac{1}{4}$ (czyli $\frac{1}{2}\%$) przy każdej wypłacie zarobków robotniczych, zaś $\frac{3}{4}$ (czyli $1\frac{1}{2}\%$) dopłacają pracodawcy z funduszy własnych.

Część wkładki przypadająca na robotników, nie potrącona z jakiegokolwiek przyczyny przy wypłacie, nie może być potrącona przy wypłacie następnej.

Wkładki zakładów pracy powinny być co miesiąc zdołu, najpóźniej do dnia 20-go następnego miesiąca przekazane do funduszu bezrobocia za pośrednictwem biur zarządów obwodowych lub instytucji wskazanych przez urzędy pośrednictwa pracy.

Pracodawcy odpowiadają za całą wkładkę bez względu na to, czy część, przypadająca na robotników została potrącona.

Art. 8, 9 i 10 dotyczą dopłat Skarbu i uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej odnośnie podwyższania lub obniżania wkładek i podwyższania świadczeń stosownie do rozmiaru bezrobocia.

Art. 11, 12, 13, 14, 15 i 16 dotyczą wysokości zasiłków dla bezrobotnych, wypłacanych z funduszu bezrobocia, daty uprawnienia prawa do pobierania zasiłków i okoliczności utraty tego prawa.

Zasiłki wynoszą od 30% do 50% zarobku w zależności od stanu rodzinnego robotnika.

Art. 17 do 26 dotyczą organizacji i administracji funduszu bezrobocia.

Na czele stoi zarząd główny, pozostający pod kierownictwem Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

W skład zarządu głównego wchodzi: a) przewodniczący, względnie jego zastępca mianowani przez Ministra Pracy, b) dwaj urzędnicy Ministerstwa Pracy, c) przedstawiciel skarbu, d) 6 przedstawicieli robotników, e) 4 przedstawicieli pracodawców i f) 4 przedstawicieli samorządów.

Przedstawiciele wymienieni pod lit. d), e) i f), są powoływani na okres 3 lat przez Ministra Pracy.

*) (P. R. Norma 5 złotych dotyczy dziennego zarobku choć w ustawie wyraźnie nie zaznaczono tego).

Organami miejscowymi są zarządy obwodowe powołane do życia w siedzibie Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy.

W skład zarządu obwodowego wchodzi: a) kierownik tego Urzędu, jako przewodniczący; b) 3 przedstawicieli robotników, c) 2 przedstawicieli pracodawców, d) 2 przedstawicieli samorządu. Osoby wymienione pod lit. b), c) i d) są powoływane na okres 3 lat przez zarząd główny na wniosek kierownika Urzędu Pośrednictwa Pracy.

Art. 27—30 dotyczą kontroli nad bezrobotnymi.

Art. 29 głosi, że zakład pracy, z którym robotnik rozwiązał stosunek najmu pracy, obowiązany jest na żądanie robotnika wydać w ciągu 24 godzin zaświadczenie, w którym będzie podany czas trwania stosunku najmu pracy i data rozwiązania tego stosunku oraz wysokość płacy.

Art. 30 nadaje prawo Ministrowi Pracy wydania zarządzeń dla poszczególnych obwodów lub gałęzi pracy w przedmiocie zawiadamiania przez pracodawców właściwych Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy, względnie ich oddziałów, w terminie 3 dniowym o każdym wolnym lub nowoobsadzonym miejscu.

Art. 31 — 33 przewidują komisje odwoławcze przeciwko wymiarowi zasiłków. Obwodowe komisje odwoławcze składają się: a) z przewodniczącego, mianowanego przez Ministra Pracy, b) 1 przedstawiciela robotników i c) 1 przedstawiciela pracodawców. Osoby pod lit. b) i c) są powoływane przez zarząd główny na okres jednego roku.

Minister Pracy ma prawo skasować orzeczenie obwodowej komisji odwoławczej.

Art. 34 i 35 ustalają wysokość kar za przekroczenie ustawy. Pracodawcy, uchylający się od obowiązków wypływających z art. 29 i 30, będą karani grzywną od 10 do 100 złotych w drodze administracyjnej na wniosek zarządu obwodowego, uchylający się zaś od obowiązku zgłaszania robotników, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia, oraz od płacenia wkładek, grzywną administracyjną od 100 do 1 000 złotych.

Grzywna zamieniona będzie, na wypadek niemożności ściągnięcia, na karę pozbawienia wolności, jednak nie ponad 4 tygodnie. Do orzeczenia powołane są władze administracyjne I instancji. Od orzeczenia władzy administracyjnej można w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi tak, jakgdyby orzeczenia karnego nie wydano.

Winni rozmyślnego przedstawienia, względnie potwierdzenia nieprawdziwych danych, mających uzasadnić przyznanie zasiłku, ulegną karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny od 30 do 1 000 złotych.

Art. 36 głosi, że zaległe składki, kwoty egzekucyjne i inne należności będą ściągane w ten sam sposób, jak podatki gminne. Kara za zwłokę wynosi 5% za każdy rozpoczęty miesiąc.

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od jej ogłoszenia, to jest od 1-go września 1924 r., przeprowadzenie zaś ustawy na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej nastąpi w ciągu roku od dnia jej ogłoszenia.

WYSTAWA IMPERJUM BRYTAŃSKIEGO W WEMBLEY.

(Ciąg dalszy).

Silniki spalinowe.

Najsilniejsza z pośród grup maszynowych na wystawie jest grupa silników spalinowych, licząca z górą 30 wystawców.

Najliczniej reprezentowane były silniki wysokoprężne na płynne paliwa (t. zw. Diesel'a), pośród nich duży silnik morski North British Diesel Engine Co; modele i przekrój głowicy 1 200 konn. silnika morskiego fabr. North Easter Marine Eng. Co; 150 konn. 3 cyl. silnik Mirrlees, Bickerton et Day, Ltd., z przekrajnym jednym cylindrem i wiele innych.

Dużo okazów widzi się coraz bardziej wchodzących w użycie silników wysokoprężnych bez kompresora, takie silniki wystawili National Gas Engine Co, Ltd; Ruston — Hornsby Ltd.; Crossley Ltd., Tangyes Ltd., Gardner i in.

Średnioprężne silniki (t. zw. niesłusznie Semi-Diesele) również licznie są reprezentowane, przeważnie ja-

ko dwutaktowe silniki: 40-o konn. 2 cylindrowy fabr. Mirrlees, Bickerton et Day; 160 konn. 2 cyl., dla statków, W. Beardmore — Speedwell; Petters Ltd.; Vickers Petter wystawił 5 silników od 30 k. do 4 cyl. 180 k. sprzężonego z dynamo.

Silniki gazowe (na gaz ssany) są mniej liczne: widziałem 4 cyl. pionowy silnik 150 konn. $n=428$, fabryki Browett Lindley; 180-o konn. 4 cyl. pionowy, $n=350$, National Gas Co.; Ruston — Hornsby i inne.

Fabryka Thornycroft wystawiła swe silniki do łódek, Aster Engineering Co. — grupy przemysłowe i t. d.

Wreszcie z nielicznych silników lotniczych zanotowałem: silnik Jupiter 400 konny o 14 cylindrach promieniowych, fabryki Bristol Aeroplane Co, chłodzony powietrzem, podobnie jak i 100 konn. silnik „Lucifer” tejże firmy, oraz również chłodzone powietrzem silniki „Lynx” 180 konn. 7 cyl. i „Jaguar” — 14 cyl. o mocy 360 k. m. przy $n=1600$, fabryki Armstrong-Witworth Co.

Wystawione silniki z bardzo nielicznymi wyjątkami (pionowy Ruston-Hornsby, Blackstone poziomy 2 cyl.) są zupełnie poprawnej budowy i wskazują na coraz to większy wpływ fabryk kontynentu na wytwórnictwo angielskie.

Sprężarki pompy i turbiny wodne.

Fabryka Browett & Lindley Co wystawiła dużą dwustopniową sprężarkę pionową parową z cylindrami powietrznymi ponad parowami, w układzie posobnym, dla 2000 st³ powietrza na godzinę, sprzężonego do 100 funt./cal² (7,03 at.) $n=270$; Bellis & Morcom — 5-cio stopniową pionową sprężarkę o 6 cylindrach, umieszczonych po trzy na jednej osi, dla 353 stóp³ powietrza do 2350 funt./cal² (165 at.); Daniel, Adamson & Co — turbosprężarkę na 10 000 stóp³ min powietrza o prężności 100 funt./cal² (7,03 at.), moc turbiny 2130 k. m. przy $n=4450$.

Większą pompę wystawiła firma Worthington — Simpson Ltd: 48" pompę wirową dla Metropolitan Water Board na 60 000 gal/min (273 m³/min.). English Electric Co wystawia olbrzymie *koto Pelton'a* dla 30 000 k. m. przy $n=375$ i spadku wody = 497 m. z aparatem kierującym strumień wody, ulepszonej budowy; również turbinę reakcyjną dla spadku 205 m., turbina przy $n=600$ ma moc 25 000 k. m.

Obrabiarki dla metali.

Obrabiarki na wystawie reprezentowane są zaledwie przez kilku wystawców, których eksponaty oczywiście nie mogą dać pojęcia o potężnym przemyśle obrabiarkowym angielskim. Dlatego wstrzymano się od wystawiania — nie umiano mi objaśnić, była mowa o niedawnych wystawach w Birmingham i projektowanej na wrzesień wystawie w Olympii, która ma być dobrze obeślana przez przemysł obrabiarkowy; mówiono również i o nieporozumieniach między rządami związków odnośnych przemysłowców..., w każdym razie brak obrabiarek na wystawie panbrytyjskiej robi duży zawód każdemu technikowi.

Firma Vickers Ltd. wystawiła przeciągarkę (broaching machine) wykonaną na wzór Lapoint'a, wiertarkę promieniową, tokarkę narzędziową i dłutownicę do kół zębatach czółowych; Armstrong, Witworth & Co — tokarkę do osi wagonowych, karuzelową tokarkę do 51 cali śr., 40-calową osiówkę do zeskładów kół wagonowych, pracującą kształtowanymi nożami, frezarkę poziomą silnej budowy, wiertarkę pionową szybko-

*) Patrz № 34 „P. M.”

pracującą i piłkę do cięcia metali na zimno. Poza tem kilka wiertarek, poprzecznych strugarek i t. p. wystawili: T. Ward, Saunderson i Rhodes.

Prasy do metalu wystawili: znana fabryka Taylor i Challen, oraz Greenwood & Batley.

Narzędzia reprezentowane są trochę liczniej, lecz także niedostatecznie. Między wystawcami tej kategorii są: Vickers Ltd. — szybkoobrotowe świdry, rozwiertarki nastawiane i t. p.; Woiseley Motors Ltd. — sprawdziany, maszyna do szlifowania gwintów na śrubowych sprawdzianach i t. p.; Thos Firth & Sons — piłki do metali, pilniki i t. p.; Armstrong, Witworth — różne narzędzia; Sanderson & Newbould — pilniki, świdry, piłki, noże i t. d.; Holman Broth. Ltd. — narzędzia pneumatyczne, świdry do wiercenia skał i t. d., Edgar Allen & Co — świdry, piły, pilniki i t. p.; C. & J. Hampton — zaciski, imadła, obcinaki do rur i t. p.

(C. d. n.)

Z GRUPY II WYTWÓRNI MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH P. Z. P. M.

Podczas IV „Targów Wschodnich“ we Lwowie, w poniedziałek 8 września r. b. o godz. 11 r. odbędzie się w sali Towarzystwa Gospodarskiego, Kopernika Nr. 20, informacyjne posiedzenie członków Grupy II z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Targi Wschodnie; 3) Sprawa eksportu; 4) Sprawa kredytów; 5) Wolne wnioski.

Polski Związek Przemysłowców Metalowych komunikuje, że w biurze Związku jest do przejścia umowa zawarta w Mor. Ostrawie w dniu 4 sierpnia 1924 r. między przedstawicielami dłużników polskich i wierzycieli czechosłowackich w sprawie wyrównania pretensji z interesów towarowych z okresu między 1 marca 1919, a 28 sierpnia 1922 r.

OŻYWIENIE DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO PRZEMYSŁU POLSKIEGO.

Centralny Związek P. P. G. H. i F. komunikuje nam, że Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego podpisało zasadniczą umowę z amerykańską grupą finansową w sprawie zrealizowania listów zastawnych wymienionego Towarzystwa na sumę 5 000 000 dolarów.

Główne warunki tej umowy są następujące:

1. Wypłacenie należnej Towarzystwu za listy zastawne gotówki będzie dokonane nie później, jak 15 lutego 1925 r.

2. Płacona przez grupę amerykańską za listy zastawne cena wyniesie 72% ich nominalnej wartości. Jako bonifikatę udziela Towarzystwo Kredytowe grupie amerykańskiej 1/4% wartości listów na opłacenie technicznego personelu, którego zadaniem będzie oszacowanie przedsiębiorstw i dalsze 1/8% na pokrycie ustawowych wydatków w związku z przeprowadzeniem transakcji przez wszystkie czynniki ustawowe. Grupa amerykańska upoważniona jest z sumy, mającej być przekazaną z tytułu umowy, potrącić w ten sposób wyłożone pieniądze łącznie z procentami w stosunku 8% rocznie w związku z technicznymi i ustawowymi wydatkami.

3. Grupa amerykańska upoważniona jest do umieszczenia do 40% zakontraktowanych listów zastawnych w Anglii. W ten sposób umieszczone listy zastawne będą płatne w funtach sterlingach. Wybór w tym względzie należy do grupy amerykańskiej.

4. Zgodnie z umową o subskrybowaniu przez grupę amerykańską listów zastawnych nominalnej wartości 5 000 000 dolarów Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego obowiązuje się bezwzględnie przez cały czas jej trwania nie wydawać listów zastawnych żadnemu z jego członków w celu sprzedania lub ofiarowania ich do sprzedaży poza sumą objętą umową. Grupa amerykańska zastrzega sobie jednak prawo zażądania drogą telegraficzną w jakimkolwiek terminie przed 15 stycznia 1925 r. odstąpienia jej na tych samych warunkach sumy ponad 5 000 000 dolarów, które są przedmiotem umowy.

5. Nabyte przez grupę amerykańską listy zastawne będą w jaknajkrótszym czasie po ich umieszczeniu notowane na giełdzie

w New Yorku i Londynie, grupa amerykańska zobowiązana jest poczynić wszelkie ku temu kroki, nie gwarantując jednakże ich notowania.

PODWYŻKA CEŁ W RUMUNJI.

„Tyg. Handl.“ № 3 podaje wiadomość, zaczerpniętą z № 157 „Monitorul Oficial“, w którym ogłoszono dekret królewski o zmianach taryfy celnej na artykuły importowane. Wobec istnienia eksportu wyrobów polskiego przemysłu wiadomość ta zainteresuje fabryki eksportujące.

Wyroby żelazne i surowce uległy znacznej podwyżce, gdyż z 60, 90, 120 i 300 lei na 200, 250, 280 i 500 lei za 100 kg.: Na wyroby z żelaza walcowanego podwyższono cło ze 150 na 300 lei, z 1 000 na 1 500 lei. Lekkiej zwwyżki doznały również cła od nitów, śrub, drutu łańcuchów, gwoździ, wyrobów z drutu, zamków i t. d., a także narzędzi rolniczych, wyrabianych w Rumunji, jak plugi, brony i t. d. Bardzo poważnej zwwyżki doznały cła od maszyn, o wadze poniżej 500 kg. budowanych w kraju, a wianowicie: z 90, 100 i 120 lei na 250, 500 i 750 lei, cło zaś od maszyn cięższych pozostawiono w tej samej wysokości.

Cło od maszyn rolniczych, budowanych w kraju, podwyższono ze 120 na 250 lei za 100 kg., cła od narzędzi w nowej taryfie wahają się od 100 do 500 lei za 100 kg. wobec 70 do 220 lei taryfy poprzedniej. Od maszyn elektrycznych cło w/g nowej taryfy waha się od 300 do 1000 lei w zależności od wagi maszyny wobec 100 do 200 lei za 100 kg. dawnej taryfy.

Znaczne podwyższenie ceł spowodowane zostało dążeniem Rumuńskich czynników rządowych do umożliwienia powstania nowych gałęzi przemysłu oraz zabezpieczenia rozwoju istniejącym gałęziom wytwórczości, gdyż taryfy celne z 1906 r. i 1921 r. miały na celu tylko względy fiskalne.

W SPRAWIE EKSPORTU DO JUGOSŁAWJI.

Z № 34 „Tyg. Handl.“ notujemy informację, że w ostatnich czasach konsulaty jugosłowiańskie na mocy instrukcji, otrzymanych z Belgradu, zastosowały szereg wymagań natury formalnej w stosunku do polskich eksporterów, co znacznie utrudnia eksport towarów do Jugosławji. Konsulaty żądają następującej procedury przy sporządzaniu t. zw. świadectw pochodzenia: Podpis instytucji, wystawiającej świadectwo ma potwierdzać inspektor przemysłowy, podpis inspektora — naczelnik odpowiedniego wydziału w Min. Sprawiedl., wreszcie podpis ostatniego — Minist. Spraw Zagranicznych. Wprowadzenie tego rodzaju zarządzenia spowoduje zanik polskiego eksportu do Jugosławji, co nie leży chyba w interesie ani Jugosławji ani Polski.

Przecież jeżeli chodzi o nadanie świadectwom pochodzenia charakteru dokumentów najbardziej wiarygodnych, to wystarczyłoby wprowadzić porządek potwierdzenia podpisów przez notariuszów.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

(w złotych po kursie średnim dnia za 1 tonnę metr.)

D a t a	21/8	22/8	25/8	26/8	27/8
Sredni kurs waluty	23,52	23,39 ¹ / ₄	23,28 ¹ / ₂	23,33 ¹ / ₂	23,34 ¹ / ₂
Aluminjum	—	—	2863	—	—
Antymon	—	1015	1087	—	—
Cyna standard	5943	5974	5824	5757	5880
Cynk hutniczy	756	760	750	747	753
Miedź elektrolityczna	1555	1565	1552	1544	1550
standard	1447	1461	1449	1435	—
Ołów miękki hutniczy	756	651	756	746	752
Rtęć	—	8942	8901	8920	8924
Nikiel	—	—	3092	—	—

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 27/VIII 1924 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“), pozostają bez zmiany (w/g „P. M.“ № 34) z wyjątkiem:

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:	
Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu	Zł.gr.
drzewnym	165.—
Surówka odlewnicza Witkowska № 1	164.—

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

**SPÓŁKA AKCYJNA
BUDOWY KOTŁÓW PAROWYCH I MASZYN
„W. FITZNER i K. GAMPER“
WYDZIAŁ BUDOWY OBRABIAREK
SOSNOWIEC**

buduje serjami przy pomocy kalibrów tolerancyjnych i przyrządów do masowej fabrykacji:

Precyzyjne TOKARKI pociągowe szybkobieżne, lekkiego i średniego typu, z napędem przez koło pasowe stopniowe, o wysokości kłó 150—210 mm i długości toczenia 1—2 mtr.; **TOKARKI** z jednokołowym napędem i skrzynką „Nortona“ o wysokości kłó 268 mm i długości toczenia 2000 mm; **OBICINARKI** do cięcia metali, żelaza i stali do 80 mm średnicy; **Podwójne CENTRÓWKI poziome** do centrowania wałków do 100 mm śred.; **WCISKARKI** do trzpieni 60 mm śred. i największej średnicy kół 420 mm śred.; **STRUGARKI poprzeczne** z jednokołowym napędem, o skoku 400 do 500 mm; **Pionowe WIERTARKI szybkobieżne** z jednokołowym napędem i skrzynką syst. „Nortona“, do racjonalnego wiercenia otworów do 50 mm średnicy.

Źródła zakupu:

<p>Armatura na parę i wodę:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>Beczki żelazne:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>Dźwigniki—Łańcuchy:
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.</p> <p>* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła“, Chłodna 5, tel. 47-78.</p> <p>Garbarskie maszyny:
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.</p> <p>Gwoździarki i ciągarki:
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.</p> <p>Imadła ślusarskie kute:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>Konstrukcje żelazne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.</p> <p>* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> | <p>Kotły parowe:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>Kuto lane odlewy:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.</p> <p>Kuźnie polowe:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>Liny stalowe—Drut stalowy:
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.</p> <p>Lokomobile przemysłowe:
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.</p> <p>Łańcuchy
Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła“, Chłodna 5, tel. 47-78.</p> <p>Łańcuchy „Galla“:
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.</p> <p>Maszyny rolnicze:
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.</p> <p>Maszyny ceglarskie:
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.</p> <p>Odlewnie żelaza:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>Odlewnie żelaza i metali:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> | <p>Odlewnie żelaza i metali:
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.</p> <p>Okna żelazne:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.</p> <p>Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.</p> <p>Prasy, tłoczkarki cierne, mimośrodowe i balansowe:
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.</p> <p>Przewody rurowe:
Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper“ w Sosnowcu.</p> <p>Pędnie:
Krawczyk i S-ka w Zawierciu.</p> <p>* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.</p> <p>* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.</p> <p>* Tow. Akc. J. John w Łodzi.</p> <p>Pompy:
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.</p> <p>Rusztą do palenisk ruchomych i stałych:
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.</p> <p>Sikawki i narzędzia ogniowe:
Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.</p> | <p>Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.</p> <p>* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.</p> <p>Śruby, nakrętki, nity:
Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).</p> <p>Tokarki szybkotnące:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.</p> <p>Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.</p> <p>Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.</p> <p>* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.</p> <p>Walce młyńskie utwardzone:
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.</p> <p>Walce żeliwne utwardzone:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.</p> <p>Wiertarnie kolumnowe szybkobieżne:
Najnowsze typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.</p> <p>Wiertarki kolumnowe:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.</p> |
|---|---|--|---|